

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre ... 360 Lei.
Fél évre ... 180 Lei.
Negyed évre ... 90 Lei.
Havonta ... 30 Lei.

Hirdetések díjazás szerint
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Az élet ára.

Véres eseményektől, borzalmas bűncselekményektől tarkázott az elmúlt hetek krónikája. Ugyszólván nem mulik el nap, hogy Arad környékén rablógyilkosság, utorrállás, vagy vakmerő betörés ne történnék. Vér és mindig csak vér csurran az országutak és falvak sötétségében, vér és mindig csak vér jut ki áldozatul a mai pogány idők, kiméletlen szervedések és elfajzott erkölcsök korszakában. Ha minden megdrágult, ha horribilis mértékben átértékelődött az emberi egzisztencia minden egyes anyagi eszköze, olcsó, nagyon olcsó lett maga az élet, nekik harmadadára jutott a meztelen és pusztá lét, amely valaha a legértékesebb, féltve őrzött kincs volt a földön.

Amilyen mértékben drágultak meg a létfenntartási eszközök, ugyanolyan rohamosan szállott alá az emberi élet értéke. A gazdasági termelés maga után vont a élet becsének teljes devalvációját is és a mai rettenetes struggle for life ádulmaradottjai habozás nélkül otttanak ki emberéletüket, ha annak árán pár nyomorult garashoz juthatnak. Az eldurvult morál legszembetűnőbb megnyilvánulásai ezek a véres események és a morál leromlása szinte logikus következménye a négyesztendő világ-ézés borzalmas iskolájának. A Ne öli! isteni parancsolata négyesztendő alatt annyit veszített tiltó erejéből, hogy ugy látszik, csak évtizedek szorgalmas és megfeszített nevelőmunkája lesz majd képes meggyógyítani a régi morálon ejtett halálos sebeket.

Nevelőmunkára, szelíd szavakat prédikáló tamtomesterekre van szükség, akik az új generáció lelkiéből szorgos munkával kigyomlájják apák véres korszakának terhecséjét, akik a feltétlen ember szeretet erős meggyőződését oltásba a zsendülő szivekbe. Rejtések el a gyermekek elől a háboru és az azt követő idők véres krónikáit, fedjétek el szemét, amikor mohó kíváncsisággal akarja lelkébe szívni a napról-napra megismétlődő rémtettek hajmeresztő borzalmaikat, neveljétek úgy, hogy soha meg ne kívánja a vért, az ember véréit, amelyből még ma, ötesztendővel a háboru után is szinte orgiákat ül az elvadult erkölcs.

Magyarazzátok meg nekik, hogy az élet ára olyan, amelyet semminő földi kincscsel megfizetni nem lehet, hogy az emberi élet a legértékesebb, mai valuta, mert ha újra vérszomj, gyűlölet, fegyverek lesznek urra a földön, akkor a világkatasztrófa elkerülhetetlen. Járjatok Jézus szavaival az emberek között, hintsétek el közöttük a szeretet magvait, hogy újra megteremtélyesedjék, visszanyerje régi

fényes csengését az élet hajdani értéke. A felebaráti szeretet zászlaját hordjátok végig a falvakon, az országutakon, a dűlőkön és a földéken, ahol emberek laknak, örülnek és szenvednek vagy lesben állnak, hogy megszegjék az ötödik parancsolatot. Hirdessétek az élet dicséretét, magasztaljátok értékét, mert életért élet jár és minden erőszakért erőszak. Bizonyítsátok fenszóval, mennyire ön-maga, az ember ellen cselekszik az, aki vak bosszúból vagy mohó pénzszerzési vágyból elveszi embertása életét.

Véres krónikát írunk, nap-nap után véresebbet. Nem tudjuk szűnőben avagy növekedőben van-e a vérontások mai ömjörgése, de ha ma nem tudunk tilalomfát állítani eléje, állítsunk az eljövendő generáció elé. Ne engedjük, hogy az apák bűneiért az unokák vezekel-

jenek hetediziglen, emeljük fel előtük az élet értékét a legdicsőségesebb, legmegközelíthetlenebb példaszóval. Mert különben az élet ára válik hamarosan a mai féktelen világörze legalfacsonyabbá jegyzett értékévé.

Vér és mindig csak vér... A mai kor leromlott erkölcsének szörnyű tanúságai a naponta megismétlődő borzalmas gyilkosságok. Amikor véres krónikát írunk a mai idők lélektanához adunk jellemző adatokat. Bár csak eljönne az a korszak, amikor ezek az események mint hihetetlen valószínűtlen ségek tűnnének fel a régi krónikákban lapozók előtt. Bár csak eljönne a szellemi és anyagi megbékélés áldott korszaka, amikor minden olcsó lesz, csak egy lesz drága, féltve védelmezett teljes értékében megbecsült: az emberi élet.

Eszrevételek az új lakástörvényhez

Írta: Dr. Székely Aladár ügyvéd.

(III. közlemény.) A törvény 4. §-ához. Csak hat hónapra hosszabbítja meg a törvény és pedig az ötszörösre felemelt bérek mellett azok lakbérleteit, akik ügyelk vitele, vagy vállalataik vezetése céljából még egy lakást tartanak, továbbá az 1914. után az országban eltelepült idegeneket, akik a román, vagy a szövetséges hadseregek ellen harcoltak. Az előbbi csoportba főképp az áthelyezett tisztviselők s a több telennel bíró vállalkozók tartoznak, akik kénytelenek ideiglenesen több lakást tartani maguknak.

Igen fontos ujtása a törvénynek, hogy az eddigi elrekvirált lakások nem részesülnek a jelen törvény nyújtotta előnyökben. Miután az 1921. évi Argetolann-féle lakástörvény megengedte egy a lakáshivataloknak, mint a lakbérleti bizottságoknak a rekvirálást s miután rekvirálás alatt nem érthetünk egyebet annál, mikor a tulajdonos beltegyezése ellenére helyezték be valakit a lakásába, kétségtelen, hogy minden olyan esetben, amikor a lakáshivatali iratokból megállapítható, hogy a lakáshivatal, vagy ennek felebbviteli foruma: a eluj (kolozsvári) belügyi reszort, a lakbérleti bizottság, vagy ennek felebbviteli foruma: a törvényték, olyan lakót helyezték be a megüresedett lakásba, akinek a beköltöztetését a tulajdonos ellenzte. — rekvirált lakásról van szó. Tehát azok a háztulajdonosok, akik annak idején a lakások elrekvirálásába nem egyeztek bele, hanem azt ellenzték és esetleg megfélebbzték s ezzel tiltakozásuknak tanúlelet adták. — kilakoltathatják lakóikat s e célból a városi szabályrendeletben írt felmondással élhetnek.

A 4-ik §. utolsó bekezdése és a 20. §. a törvénynek azok a rendelkezéssel, amelyek igazolják a törvényhozásnak ama komoly szándékát, hogy a háztulajdonosoknak a legrövidebb időn belül vissza óhajtja adni a szabad rendelkezés jogát. Ez persze csak fokozatosan történhetik s a 4-ik §. és a 20-ik §. ezen fokozatos felszabadításnak fontos lépéseket jelentik.

A törvény 5. §-ához. Az új lakástörvény 5. §-a lényegesen módosította az 1922. évi lakástörvény 2. cikkének a) és b) pontjait és pedig a háztulajdonosok előnyére. Az 1922. évi lakástörvény 2-ik cikkének a) és b) pontja oly súlyos feltételeket tartalmazott, hogy a háztulajdonos ezen pontok alapján nem tudott a házába bejutni.

Figyelemmel kísértem az aradi járásbíró és a törvényték joggyakorlatát és határozottan állíthatom, hogy a törvény 2. cikkének a) és b) pontjai alapján egyáltalán egy háztulajdonos sem tudott a házába bejutni. Ezeket a §§-okat egyszerűen nem alkalmazták, még akkor sem, ha bebizonyított lakásüzérkedésről volt szó a lakó részéről.

A kömnvítés abban áll, hogy az 1923. március 27-ig házat vett tulajdonosok is bejuthatnak ingatlanukba, ha jelenleg birt lakásukat a lakóknak cserébe adják. Az új törvény újból felvetette a lakással való üzérkedés esetét a lakó részéről s ha a tulajdonos bizonyítani tudja, hogy lakója 1920. április 23. óta olyan ingatlant adott el, vagy adott bérbe, amelyben ellakoltott volna, akkor is kilakoltathatja lakóját, ha maga nem is akar a kiürítendő lakásba beköltözni.

Fontos ujtása a törvénynek, hogy az a tulajdonos is bejuthat

az ingatlanába, akinek több háza van ugyan, de abban, ahol lakik, nem fér el kellőképpen. Ez esetben kilakoltathatja lakóját egy másik házából, ha a lakóknak a kiürítendő lakását felajánlja. Ujtás az is, hogy a tulajdonos, aki volt kereskedő, a fronton volt, vagy menekült volt, üzlethelyiséget követelhet magának a saját házában, az új törvény kihirdetésétől számított hat hónap letelte után.

Loucheur és Poincaré

(Angol álláspont a jóvátétel kérdésében.)

Londnból jelentik: Az angol lapok most még erősebben hangsúlyozzák, mint eddig, hogy Anglia semmiesetre sem egyezik bele Németország feloldarabolásába. Az angol kormánynak ragaszkodnia kell ahhoz az álláspontjához, hogy a jóvátétel összegét egy kell megállapítani, hogy azt Németország el is viselhesse. A Times párisi tudósítója jelenti, hogy a francia kormány ellenszolgáltatást kér igényei csökkentése fejében. A francia kormány nem szándékozik határozottan tiltakozni a tervezett 26 milliárdos jóvátétel ellen, mert előnyösebbnek tartja kisebb összeg megállapítását, ha azt semmi egyéb tartozás nem terheli, mint egy névleg nagyobb, de különböző elsőséggel terhelt összeget. Ez azt jelenti, hogy a francia kormány arra az alapra helyezkedik, amelyen a német jóvátétel és a szövetségesek közötti adósságok kérdése együttesen oldandó meg.

A Daily Telegraph azt írja, hogy a Loucheur és Poincaré közötti ellentét a legközelebb döntő jelentőségű eseményeket fog előidézni. A szövetségesek érdekében azonban, — írja a lap — nem szabad a két politikust egymással szembeállítani, mert ez erősítené Németország ellenállását. Különbözőben lényeges tény az is, hogy az angol kormány elnöke, Bonar Law annyira beteg, hogy nem vehet részt a kormányzás munkájában. Lapjelentések szerint ugyan ez a betegség nem ad komoly aggodalomra okot, de a miniszterelnöknek az orvosai azt ajánlották, hogy gégebetegsége miatt kimélje magát. Ezért az alsóházban felmerült kérdésekre is helyette Baldwin kancellár fog válaszolni.

— Anglia jogosan szerzett hadizsákmányt. Brüsszelből jelentik: Az illetékes törvényték első kamarája elutasította a belga államot azzal a keresettel, amelyben 30 millió frank megtérítését követeli az angol államtól a Belgiumban szerzett német hadizsákmányokért. Az ítélet kimondja, hogy Angliának teljes joga volt erre a hadizsákmányra.

Egy régi aradi piknik és Murády János

(Az aradi ügyvédek hozom-lakomája a kamarában — 1876-ban. — A tréfás Murády lakáspere és más fakuló dolgok.)

Akkor még nem tudták, hogy ez a szó mit jelent: „ádrágító”. Vagy ezt a szót sem ismerték: „piacbiztos”, vagy ezt se, hogy: „lakáshivatal”. Ellenben egy ténymagyságu hagymás rostélyos pont 28 krajcárba került, hat krajcárért egy pohár sört ihattál volna és 20 krajcárért mérték a kitünő magyarádi bor literjét. Tempora mutontur. Szeretném gyorsan kiszámítani a mai valután, hogy mibe kerülhet ma egy olyan estély, mint amilyent 1876-ban „piknik-alapon” rendeztek az aradi ügyvédek az ügyvédi kamara akkori helyiségében, a Sármezey-utcai Fábrián Gábor-házban?

Három nap és három éjjel tartott ez a piknik és híre volt hét vármegyében. *Nahctnébel* Ödön, *Varjassy József*, *Szalay Károly*, *Péterffy Antal* és *Chorin Ferenc* rendezték a szórát. Az élmezési biztos *Héger Ernő* volt. Hihetetlen szakértelemmel számította ki ez az ur, hogy mit és mennyit kell elemőzsia-anyagban beszállítani a fiskálisoknak, *Tagányi Istvántól* kezdve, akire „egy szép nagy hal” jutott — egészen *Murády* bácsiig, akire „egy tál öntött saláta tojással” lesz kiosztva. A boroknak külön rendezőt választottak *Murády János* és *Popovits Destanu János* személyében. Az aradi fiskálisok mindent *duplán* szállítottak és nem lehet így csodálkozni azon, hogy három nap és három éjjel folyt a

mulatozás. (Senkisésem éhezett, senkisésem szomjazott.) Hogy milyen sok volt a jóból, íme a *Murády János* példája, aki is a harmadik nap reggelén egy pohár víz mellett busult. Szokatlan és csodálatos jelenség volt *Murády* a vízzel. A fiskálisok köréje gyűltek és csodálkozva nézegették: — a vízét. Persze nyomban szatirikus megjegyzések röpködtek. *Murády* indignálódva utasítja vissza a támadásokat:

— Három nap alatt 100 pohár bort ittam meg. Megérdemlek minden száz után egy pohárral ebből is!

Ez az örökké vidám és humoros *Murády János*, akít egész Arad ismert és szeretett és akinek az utca porától sohase száradt ki a torka, egyszer összeveszett a házizúr tudnivaló folytatón a házbérét követelő és azt kívánva, hogy költözzék ki a lakásból. *Murády* a sok zaklatás után kijelentette, hogy nem megy ki addig a lakásból, amíg nem fizet. A házbér szaporodott, a dolog pörre került és *Murádyt*, aki maga is fiskális, a járásbíró faggatta a házbérügyben. *Murády* ravszkodva felelt:

— Megmondtam, hogy addig nem megyek ki, amíg nem fizetek!

Tanukra is hivatkozott, akik ezt igazolták. *Murády* megnyerte a pört. A házizúr végre is költözködési költséget és három havi lak-

bért fizetett ki a lakójának — a máre *Murády* beleegyezett a válásba. De addig, amíg egy meg-egyeztek, ez a *Murády*-féle lakás-probléma egész Aradnak jogi vitákat és fejtöréseket okozott.

Ki volt *Murády János*? Ör-
ményből átvett magyar. Jólai
regényeiben vannak ilyen mesteri
módon megrajzolva a furfangos
fiskálisok. A tisztesség és a becsü-
let utjáról sohasem tért le. Tíz
gyermek volt, képzelhető, milyen
küzdelmeket folytatott a nevelés
és a létfenntartás érdekében. Ami-
kor tíz gyermeke közül az egyik
elhalt, akkor sem hagyta el áldott
humora és a gyászjelentést ezzel
kezdte: „Mély fájdalommal jelen-
tem, hogy a Kegyetlen halál gyer-
mekeimet megtizedette.”

Olyan derű, amelyik a Halált
is így fogadta, ma már nincs.

(H. T.)

OOOOOOOOOO

Felhívás

Románia katolikus lakosságához.

Katolikus Testvérek!

1923 március 27-én Udvarhely megye katolikus népének Képviselőiben *Odorhei-Székelyud-
varhelyen* gyűlésbe jöttek össze
a megye negyven tekintélyes ka-
tholikus községének papjai, ta-
nitói, egyháztanácsosai, számot-
tevő hitközségi tagjai, egyszóval
mindazok, akik a katolikus nép
vezetői, a nép bizalmának birto-
kosai, a néphangulat és népakarat
legilletékesebb kifejezői. Az im-
pozáns, lélekemelő nagy gyűlé-
sen jegyzőkönyvileg is megállá-
pítást nyert, hogy Udvarhelyme-
gye kath. népe törhetetlenül, ren-
dületlenül ragaszkodik kath. isko-
láihoz; azokért már idáig is nagy

áldozatokat hozott s ezután is
meghozza a szükséges áldozatot.

De amikor az udvarhelyme-
gyei kath. nép így gondolkozik
és ily áldozatkésztséget tanúsít
iskoláik iránt, ugyanakkor ez a
nép a sajtó útján felhívással for-
dul Románia katolikus lakossá-
gához, hogy annak minden tagja
készséges lélekkel hozza meg a
szükséges áldozatot tanintéze-
teinkért. Udvarhelymegye negy-
ven katolikus községének népe
ez uton szóval, testvéri szeretet-
tel kéri, felhívja az ország min-
den kath. hitközségét, hogy ha-
laszthatatlanul siessen mindegyik
iskoláink támogatására — még
pedig rendszeres iskolai adózás
által.

Katolikus Testvérek! Főösle-
ges fejtegetnünk iskoláink óriási
jelentőségét. Hisz mindenki tud-
ja, hogy a kath. iskola a templom
édes testvére, kulturális, vallás-
kölcsei életünk egyik főforrása.
Anyaszentegyházunk is főképp az
iskola által teljesíti gyönyörűsége,
isteni hivatását: a tanítást és
nevelést. Iskoláink élete a mi éle-
tünk, azok bukása a mi bukásunk,
sorvadásunk. Azért hisszük, hogy
felhívásunk nem lesz a pusztábrat
elhangzó szó!

Katolikus Testvérek! Hiszük,
hogy e történelmi napokban mind-
nyáian megértjük egymást, szí-
veink összedobbannak, lelkeink
összeformnak s erőnk egyesülnek
kétezeréves keresztény kulturánk
lángoló szeretetében, védelmében
tovább építésében. Testvérek! E
téren minden halogatás, minden
mulasztás vészthető! Itt a sors-
döntő pillanat! Fel fel! a lelkes,
áldozatos, mentő munkára az
egész vonalon! Ezt akarják, erre
kérnek mindnyájafokat, testvéri
szeretettel!

Udvarhelymegye negyven ka-
tholikus községének papjai, ta-
nitói, egyháztanácsosai és hívei

A csók — velünk született.

Tudományos értekezés a csókról.

A Berlinben megjelenő 8 *Uhr
Abendblatt*-ban egy német esztéti-
kustól olvassuk az alábbi érdekes
cikket:

A napokban híre járt, hogy Ró-
mában megtiltották a nyilvános
csókolódzást. „Tilos a csók” fel-
írásu táblákat olvashatni majd a
kertekben, akárcsak „Tilos a do-
hányzás”. Megtiltani a csókot —
a római előjáráságnak jól meg-
kellene gondolni ezt a rendelkezést,
mert a csók nemcsak kísértője az
embernek a bölcstől a sirig, ha-
nem különös sajátossága a maga-
sabb állatvilágnak és jellemzője
volt az embernek már az ősi kö-
korszakban és az lesz a belátha-
talan jövőig. Az ugynevezett eu-
rópai kultúra legvégső alkonyán
is bizonyára lesznek még ember-
párok, akik csókolózni fognak. A
csók nem luxus, nem sport, nem
divat, hanem egy reflexmozgás,
miként az első lélekzetvétel, vagy
mint az újszülött első zokogó
szemrebbenése

Egy német ideg orvos, *Oppen-
heim* a csókreflex analógiájára a
kevésbé appetitussos zabálreflexre
utal. A reflexemberből agyember
lesz, de a csók és többi reflex meg-

maradnak a további fejlődésben.
Az ember tehát kénytelen csóko-
lózni. Ezt meg kellene érteni a
szigorú higiénikusokkal, akiknek
a nikotinmentes szivar, koffeinmen-
tes kávé és egyéb hasonló drága-
ságok annyira a szívükön fekszen-
nek és akik a csók ellen is tiltakoznak.

A csók súlyos betegségek köz-
vetítője lehet, ugyszólván sérülé-
seket okoznak az érintkezési he-
lyen, egy kikényszerített csók su-
lyos idegzavarok oka lehet. — A
csók az emberrel (éppugy a maga
sabbrendű állatokkal) veleszületett
sajátosság, a csók itt volt és itt
van.

Krisztus születése előtt 50-ben
Rómában így distinguálnak: 1. Basia,
baráti és rokoni csók. 2. *Cucula*,
vallásos csók. 3. *Suavia*, sze-
relmesek csókja. Kr. e. 20-ban *Ti-
berus* eltiltja a csókot, mert ezál-
tal a betegségek terjednek. Áme-
gyünk a középkorba, amikor igen
sokat csókolódtak, beszéltek és
énekelték a csókról. 1796-ban egy
berlini sazonjelenet, *Von Blucher*
Rittmeister a bálterem uriszobájá-
ban pharaobankot ad. Egy szép
asszony elveszti a játékban 50.000
tálér értékű ékszerét. *Von Blu-
cher* gavallérgesztussal visszaadja
a drága ékszerét.

— Nem, nem *Rittmeister* ur,
— mondja a hölgy — én nem fo-
gadhatom el ezt a nagy-lelkű aján-
dékot. Nem maradhatok Önnek
ilyen hatalmas értékkel adósa?

— Ez a gondolat Önnek asz-
szonyom tényleg oly kellemetlen?

— Nagyon kellemetlen.

— Nos akkor adjon egy csó-
kot és én maradok Önnek örökre
adósa — feleli a *Rittmeister*.

1788. *Clarence* és *Saint And-
rews* hercege, *IV. Vilmos* néven
Nagybritánia trónján ült, Kana-
dán keresztülutazva házi borbély-
csinos feleségének az arcára egy
cuppanós csókot nyomott.

— Nos — mondotta a herceg
kissé magas öntudattal — beszélj
el a testvéreidnek, hogy az angol
király fia egy jenkli borbély fele-
ségének egy királyi csókot adott.

Alig mondotta ki ezeket a sza-
vakat, a feldühödött borbély a ma-
gas vendéget egy jól alkalmazott
lábrugással az utcára dobta, mi-
közben ezt a megjegyzést tette:

— Mondd meg otthon a föl-
dieknek, hogy egy jenkli borbély
angol király fiának egy fejedelmi
rugást adott.

1912. *Eduard Reiff* pittsburgi
vegyész felfedezi a csókbacillust.
Mikroszkópiái vizsgálat alapján

ki tudja mutatni, hogy egy asz-
szony életében hányszor csóko-
lódzott. Sajnos, vagy talán sze-
rencsére egy ilyen vizsgálat költ-
ségei rém magasak.

1917. A világtörénelem leg-
drágább csókja a londoni *Albert-
csarnokban* a szép *Maids Love*
színésznő ajkán csatiant el. Árve-
rés volt a sebesültek javára. Leg-
utoljára a legszebb nő csókját ár-
verezték el. A legtöbbet ígérő a
csodásan szép színésznőt a nagy
nyilvánosság előtt megcsókolha-
ja, aki pedig hétszeres összeget
ígér, azt a színésznő csókolja meg.
Hutchinson bankár 11.000 fontot,
Sain Albans herceg 12.000 fontot
ígért. Halálos csend, de a herceg
önfeláldozóan osekedelett — mint
erényes ember és családapa le-
mondott a csókról, ellenben fel-
emelte a magasba 9 éves kis fiát,
megcsókolgatta a színésznővel és
viszonoztatta a csókot, ami 36.000
fontba került.

A kézcsók külön fejezet, amit
az örök városban egyelőre nem
üldöznek büntető uton. A római
városi bölcseknek is bizonyára az
a véleményük a csókról, ami a
hires honfitársunknak *Mantegaz-
zának*: „Ahol a szeretet hiányzik,
ott a csók erkölcstelen”.

A vörös diktátor utolsó órái.

— A feleség és a nővér harca a nagybeteg Lenin ágyánál. —

Lenin, az orosz kommunizmus vezére, tudvalevően napok óta halódik. Utolsó óráiról ellentmondó hírek jelentek meg a világsajtóban. A *New York Herald* tudósítója Moszkvában járt s ott a helyszínen szerezte meg a diktátor betegségéről szóló értesüléseit. Tudósításából itt közlünk néhány részletet.

Amikor Forster német specialistát legelőször hívták Lenin ágyához, az orvosnár elé különös kép tárult a betegszobában.

— Egy egyszerű ágyon fekvő Lenin — beszélte Forster — és teste vörös bársonytakaróval volt leboritva... Fejét kissé fenn tartotta, szemében szokatlan tüz égett. Ágya körül fiatal emberek és fiatal lányok állottak, mindegyiknek a kezében jegyzőkönyv és ceruza s lelkiismeretesen feljegyezték a beteg minden szavát. Mint később megtudtam, Lenin így adta ki a parancsait a többi népbiztosnak és alárendeltjeinek. A parancsokat nyomban közölték az illetőkkel...

Most másodsor van Forster tanár Lenin ágyánál. Ezúttal nem jegyzik fel már a parancsait, a gyorsírók nem állják körül a beteget, mert Lenin nem tud már beszélni. Ha néha meg is mozdulnak ajkai, artikulálatlan hangok törnek ki közülük, *senki sem érti, hogy mit mond*. Lenin, úgy látszik, maga is tudja ezt, ezért a környezetével való érintkezést úgy tartja fenn, hogy szemeháját mozgatja. Egyszeri mozgatás annyit jelent, hogy igen, kétszeri annyit, hogy nem. Most csak két asszony van állandóan mellette. Az egyik a felesége, a másik a nővére. Elisabeth Ilyovna Ilyazarova. A két nő, noha ég és föld különbség van közöttük, egyforma ragaszkodással és szeretettel ápolja a beteget.

— Lenin felesége — beszélte az egyik beavatott — meggyőződéses kommunista. Minden tekintetben egyet ért a férjével, az utolsó öt esztendőben aktív részt vett a „kommunista munkában”. Iskolákat alapított, amelyekben kommunista erkölcsökre tanították a gyermekeket és a vallási gondolkodást teljesen kiküszöbölték belőlük. Sovány, aszkéta, fanatikus nő. Mióta férje a forradalmi mozgalmakba vetette magát, mindig oldala mellett van, nem hagyta el soha. Szibériában látták egymást először, ahova mindkettőjüket száműzték... Ilyovna Ilyazarova éppen az ellentéte a sógornőjének, noha mind a ketten előkelő, nemesi orosz családból származnak. — Lenin nővére most 60 éves, nem hisz a kommunista elvekben, buzgó keresztény s amióta tudja, hogy öccse nem élhet sokáig, azon fáradozik, hogy halála után misét szolgáltassanak lelki üd-

vért. Amikor Leninné erről tudomást vett, rendkívül felháborodott és tiltakozott a terv ellen. — De ez csak az egyik része annak az ellentétnek. — folytatta a beavatott — amely a két nő közé áthidalhatatlan irtásott. A másik, a nagyobbik kontroverzia az, vajjon mi történék Leninnel, ha a halál nem tudna vele gyorsan végezni? Néhány orvos vélekedése szerint ugyanis hónapokig, sőt esztendőig is elfeküdhethet szótlanul és mozdatlanul, miközben rettenetes fájdalmakat kell elszenvednie. — Leninnének az a nézete, hogy meg kell kérdezni a beteget, nem akar-e megválni önként a szenvedésektől és hajlandó-e mérget bevenni? Ilyovna Ilyazarova semmi körülmények között sem akar ebbe beleegyezni. Szerinte nem szabad a beteghez kérdést intézni s ha netán valamilyen módon ő adná ezt a szándékát környezetének, a mérget a világ minden kin cséért nem szabad neki odanyújtani...

A két asszony nemcsak a beteggel szemben gyöngéd, hanem egymással is udvarias és előzékeny. Az idegen nem is sejtendő, mekkora árok tátong közöttük. A harcot szívósan folytatják és egyik sem tesz le a maga tervéről.

— Nem engedem meggyilkolni az öcsémet! — mondotta Ilyovna Ilyazarova egy ismerősének.

— Én pedig nem engedem — mondotta ugyancsak Leninné. — hogy a férjem hiába hónapokon keresztül a poklok kínjait szenvedje.

Lenin legintimobb barátja, Kamenev azt mondotta, ahogy ő ismeri Lenint, meg van róla győződve, hogy neki semmi kifogása nincs a méregfalál ellen, ha az orvostudomány valóban lemond az életéről. Az orvosok eddig még a betegség eredetére vonatkozóan sem egyeztek meg. Az egyik szerint a mostani betegség egyenes folyamánya annak az egy esztendőig tartó borzalmas főfájásnak, amely Lenint kínozta. Forster tanár a baj eredetét máshonnan látja.

— Lenin egészsége akkor rendült meg, — szolt a professzor — amikor merényletet követtek el ellene. (Egy Dóra Kaplan nevű zsidóleány tudvalevően rálőtt a vörös diktátorra.) Ezt a sebet akkor nem jól kezelték és ennek az utóhatásra jelentkezik a mostani betegség. A teljes gyógyulás nem valószínű, de kizártnak még sem mondható, tekintettel a beteg erős szervezetére.

A szovjet urai már „leszámitolták” Lenin halálát. Ugy rendezkedtek be, hogy az esemény semmiféle zökkenést elő ne idézzen. Lenin hivatalait már hónapok óta mások látják el. Amikor Krylenko népbiztosi megkérdezték, mi

lesz, ha Lenin meghal, a népbiztos cinikusan így válaszolt:

— Egy szép temetés lesz, aztán megyünk tovább...

Sokan azt hiszik, hogy Lenin halála mégis befolyással lesz a

Büntügyi zárlat a Lloyd-bank ellen.

(Az igazgatók nem hagyhatják el Temesvárt.)

A temesvári Lloyd-bank bukása még ma is az érdeklődés középpontjában áll Temesvárott. A bank ellen a tegnapi napon két bünvádi feljelentést adtak be. Mindkét feljelentő még februárvégén több ezer frank külföldre való átutalására adott megbízást a Lloyd-bank aradi fiókjának és erre a célra körülbelül 340.000 lejt fizetett be a bank pénztárába. Mivel a bank nem rendelkezett megfelelő fedezettel, nem teljesítette az átutalást. Emiatt a két aradi megbízó Temesvárott megtette bünvádi feljelentését a Lloyd-bank ellen. A feljelentések illuziórius-sá teszik a békés kiegészítés lehetőségét. A bank igazgatóságának tagjait a feljelentés következtében figyelmeztették, hogy a város területét nem hagyhatják el, sőt a rendőrség bevonta tőlük utlevelüket is. Szerdán megkezdődnek a feljelentés ügyében a kihallgatások. A feljelentésekben foglalt összegek erejéig tegnap büntügyi zárlatot rendeltek el a Lloyd-bank vagyontára. A büntügyi zárlatot a rendőrség a délután folyamán fogatosította.

Dr. Vértés Adolf ügyvéd, aki az ügykezeltési tárgyalásokat folytatja, a következő nyilatkozatot tette a folyamatba levő tárgyalásokról:

— Az egyezkedési tárgyalások célja az, hogy a hitelezők és betevők minél kedvezőbb kielégítést nyerjenek. A bank ezért folyamodott ahhoz a szokatlan eszközhöz, hogy súlyos helyzetét teljes egészében nyilvánosságra hozza. Mindent elkövetünk, hogy a csődöt elkerüljük, mert a csőd nagy kiadásokkal jár együtt és így a hitelezőknek alacsonyabb kvóta állhatna rendelkezésre.

Az egyezkedési akció mindezekelőtt a hitelezők és betevők érdekeit tartja szem előtt. A bank vezetői között akadnak olyanok, akik nem tanúsítottak kellő előrelátást és így viselniük kell a feljelentések következményeit. — Mindazonáltal mi ettől teljesen függetlenül járunk el, mert a meglevő vagyont nem akariuk feláldozni egyik-másik betevő türelmetlenségének, aki a többiek kárára nagyobb százalékot akar elérni. A bank igazgatósága körében kétségtelenül olyanok is vannak, akik képesek arra, hogy áldozatot hozzanak. Ezek már eddig is sok veszteséget szenvedtek jóhiszeműségük következtében. Csak erős akarattal lehet keresztülvinni, hogy a Lloyd-bank ügye rendeződjék.

A temesvári törvényszék cég-hivatalában egyik ügyvéd a másik kezébe adta a kilincset, hogy érdeklődjék a Lloyd-bank cégbejegyzése iránt. Eszerint a bank igazgatósága a következőkből állt: dr. Timus Konstantin postafőnök, dr. Klein Márk, Schönberg Eduard, dr. Löffler Géza, Molnár Géza, Walder József és Häring Gusztáv. Az igazgatóság tagjai közül a legtökeerősebb Häring Gusztáv háztulajdonos és nagyke-

szovjetpolitikára. Lenint ugyanis mindig a mérsékelték pártján állott és a tulzók nem mertek szembeállni az ő nagy népszerűségével. Halála után valószínű, hogy ezek a tulzók fellökerekednek.

reskedő, akit többszörös milliómosnak tartanak s aki valószínűleg nagyobb anyagi áldozatot is fog hozni.

Aki ötvenszer tört be.

(Szimonics Antalt ismét elfogták)

Az Aradi Közlöny csak nemrég jelentette, hogy a rendőrségnek sikerült elfogni Szimonics Antalt többszörösen büntetett betörőt, aki csak nemrég szabadult ki az aradi ügyészség fogházából. Tizenkét rendbeli betörésért ítéltek el Szimonics Antalt. Alig szabadult ki a javíthatatlan ember, máris folytatni kezdte régi mesterségét. A tulzágosan elszaporodott lopások és betörések arra késztették az aradi rendőrséget, hogy fokozott figyelemmel kísérje Szimonics Antal működését. Az elmúlt héten a Strada Soarelui (Zoltán-utca) 4. szám alá tört be Cucul Andrásné lakására, a betörés után azonban sikerült egy negyed óra múlva tartóztatni a megrögzött gonosztevőt. Alig kísérték be a rendőrségre, egy észrevétlen pillanatban megszökött, de nem sokáig örülhetett szabadságának, mert szökése után alig néhány óra múlva ismét letartóztatták, Szimonics Antalt a rendőrségre kísérték, ahol megkezdtek bünlátstromának összeállítását. A fogházhoz való kiszabadukása után nyolc-tíz hetőrest és egy lopást követett el.

Szimonics Antal, nyurga, beestett arcú, szalmaszínű fiatal ember. Vizenyős szemű olyan bárgyuan néznek az emberre, hogy senkisémet tetelezi fel róla, hogy a tehetetlennek látszó ifjú lelkiismeretét már eddig több, mint ötven betörés és lopás terhell. Beszéde is idióta benyomást kelt. Ennek köszönhető Szimonics Antal, hogy nem fordítottak különösebb gondot az őrzetére. Ugyancsak börtöniségének tudható be az is, hogy már háromszor szökött meg és ugyancsak háromszor fogta el a rendőrség szökése után alig egy-két órával. Szimonics Antal a napokban több rovtomultu társával együtt valamű munkát végezt a rendőrség udvarán. Egy őrizetlen pillanatban felhasználta arra, hogy megszökjék. A szabaddá lett embernek első dolga az volt, hogy foglalkozásához híven kifosszon egy lakást. Egy észrevétlen pillanatban behatolt az Óvár-téren egy özevegyszony lakásába és onnan nagymennyiségű fehérneműt lopott el. Szimonics azonban hozzáfogott a lopott holmik árusításához. Az Óvár-téren kínálta a fehérneműket a járőreknél. Egy rendőr figyelmes lett erre, nyakoncsipte a betörőt és beki-sérte a rendőrségre. Szimonics Antal most ismét a rendőrségen ül, ahol fokozottabb figyelemmel őrzik, nehogy ismét megszökjék. a rendőrség fogdájából.

A kivándorlási irodák városa.

(Mennek a magyarok és svábok az Újvilágba.)

(Az *Aradi Közlöny* kiküldött tudósítójától.) Tavaszi verőfényes reggelen a Bánát fővárosa felé száguld az *aradi* személyvonat. Derűs napfény omlik szét a gondosan megművelt földeken, melyek gazdáik jólétét hirdetik a szemlélőnek. És erről az istenáldotta földről mégis nap-nap után tömegesen megy a nép Amerikába a dollárok csábító káprázata után.

Szűjjelmézünk a zsufolt harmadik osztályú kocsiában: négy-öt Amerikába készülő család beszélget a nagy ttról. Javarást svábok, de egy magyar család is meghúzódik köztük: vingai magyarok, akik Délamerikába készülnek. Nagy szakértelemmel, hamisítatlan bánati sváb dialektusban tárgyalják az utazás apró-cseprő kérdéseit, — a magyarok ellenben egészen járatlanoknak látszanak. A csatládok kezében, keszkenőbe kötve, nagy csomó hivatalos irás: Mindenféle községi bizonyítványok meg angol nyelvű bevándorlási engedélyek az amerikai rokonoktól. Mindegyik falubelinek megvan a maga hajóstársasága, ügynöke, vagy ügyvédje, akik révén hamarabb remélnék hozzájutni vágyaik netovábbjához: a Bucurestiben kiállítandó amerikai utlevélhez.

— Én nem megyek ügyvédhez, — mondja az egyik — a brémai társaság ingyen csinálja a passzust...

Előszednek egy reklámlevelet, egyik tímisoarai (temesvári) hajóstársaság cirkulárját, azt böngészik: „X. J. urtól, az Ön barátjától, arról értesültünk — írja a hajóügynökség — hogy Ön kivándorolni óhajt. Van szerencsénk felajánlani szolgálatainkat... kitűnően berendezett hajóink... fényes ellátás... a hajójegy Hamburgtól Buenos-Airesig" mindössze 11 font sterling... stb. stb.

— Kértek maguk felvilágosítást ettől a cégtől?

— Nem, de — úgy látszik — egy ismerősünk adta meg a címünket. Hát most megyünk megtudakolni, mi is kell az utazáshoz.

A kivándorlási törvény ugyan tiltja az ilyesmit, de a konkurráló hajóstársaságok nyilván túlfeszítik magukat a tilalmon. Nekik a profit a fontos, a mentől nagyobb forgalom.

Vonatunk berobog a temesvári közsefvárosi pályaudvarra, a kivándorlók is cihelődnek lefelé az szonyostól, gyerekestől. Sorra megszólítja őket egy gyanus külsejű, nagybajuszu ember és váltig invitálja az egyik hajóstársaság irodájába. Pedig ezt is szigorúan tiltja a törvény. Végül az egyik csakánál szerencséje van, s elindul velük a villanyos felé. A többi atyafi a fényképészhez indul, — az aradiak pedig sorra járnak a ha-

jóügynökségeket, hogy kikapaszthatják, hol volna a legelőnyösebb utazniok. Érdekel az egész ügy s mi is csatlakozunk hozzájuk.

Másfelőlai utunk meggyőzött róla, hogy Temesvár szinte a kivándorlási irodák városává lett. Mig tavaly itt csak a Hamburg—American Linie-nek volt irodája, most mindjárt az állomás mellett virít a *White Star Line*, *Red Star Line* és *American Line* irodája, a Brück-cég közös képviselője, — a józsefvárosi Hunyadi-uton külön házat vett magának a *Cunard Line* és a *Holland királyi Lloyd*, — a Belvárosban székel a *Hamburg—America Linie*, a *Hamburg—Süd*, a *Norddeutscher Lloyd* és az *United States Linie* irodája. Utóbbi egy belvárosi ház udvarán ujonnan épült helyiségekben fogadja a kuncsaftokat, s bár nemrég valami szabálytalanság miatt egy időre a rendőrség becsukta az irodát, még is itt van a legnagyobb forgalom.

A társaságok mindegyike csenpeg a nyájasságtól, — a legjobb és leggyorsabb elintézészt ígéri. csupán az utas íratáinak átadását igénylik, no — és előlegeit. Pedig — úgy hallom — mig utlevele nincs az utasnak, egyiket sem volna szabad tenniök. Az előlegök körül néhol bonyodalmak is támadnak, kivált ha az utas időközben más társasághoz szóló hajójogvet kap az amerikai rokonoktól.

A megyeháza földszinti utlevélhivatalában szinte nyüzsg a sok ember. Egy részük csak európai országokba kér passzust, de csaknem a fele a publikumnak amerikai kivándorló. Itt is egy csomó Braziliába igyekvő magyart találtunk Majlátfalváról. Kovászról s még más magyar lakosságú helységekből. Ezek a *Herberger* nevet emlegetik. A hivatalnokok alig győzik iktatni a kérvényeket, elkészíteni a személyleírásokat s felelni a sok kérdezősködésre. Románul, magyarul, németül, szerbül egyforma előzékenységgel, barátságos udvariassággal állnak mindnyájan a publikum rendelkezésére, — példás rend van mindenben s a becslés után 4—5 napra minden európai utas már kikanja a kért utlevelet, az amerikai ügyfelet pedig azonnal továbbítják Bucurestibe. Komoly helyekről hallottuk, hogy a temesvári utlevélhivatal Románia legszobben adminisztrált minihivatala. Dr. *Coste* prefektus, *Kállay* irodaigazgató és *Hanes* Tiberius utlevélhivatali főnök méltán büszkék lehetnek erre a hivatalra.

Mig 1921-ben az egész évben körülbelül 2000 amerikai kérvényt intézett el a temesvári utlevélosztály, addig 1922-ben e szám 2400-ra emelkedett, az idén pedig máris 1400-nál több kivándorlási kérvényt nyújtottak be hozzá. Kü-

lönösen feltűnő a délamerikai kivándorlás emelkedése, ami a sok kivándorlási iroda működése folytán nem is különös. Az egész ország kivándorlóinak teljes egy negyedrészt a temesvári prefektúra szolgáltatja. A bucaresti belügyminisztériumban ugyanis ez évben eddig körülbelül 5200 kivándorlási kérvény érkezett be az egyes megyékből, amint arról illetékes helyen értesültünk. Ez azt is jelenti, hogy az Északamerikai Egyesült Államokba a bevándorlás lehetősége nemsokára megszűnik, mert a Romániára megállapított 7419-es kvóta nemsokára tele lesz, jöllehet az amerikai konzulátus csak május végén kezdi meg ezen esztendőre a vizumok adását.

Északamerikába, az Egyesült Államokba immen nagyobb részt a svábok vándorolnak ki, kiknek mindegyike ott már biztos egzisz-

Borzalmas rablógyilkosság Arad megyében

(Megöltek egy vincellért Silindia és Ternova között. — Élet-halálharc az országuton.)

Vadállatias kegyetlenséggel végrehajtott rablógyilkosságról tettek ma jelentést az aradi ügyészségnek. *Roger* Jenő silindiai földbirtokos vincellérjét gyilkolták meg és rabolták ki a ternovai országuton. A rablógyilkosságról a következőket jelenti az *Aradi Közlöny* munkatársa:

Roger Jenő silindiai földbirtokos *Gutu* Dimitriu nevű vincellérje Ternovára ment, hogy az ottani hetivásáron bevásárlásokat eszközöljön. A vincellérnek tegnap este kellett volna visszaérkeznie Silindiára, azonban nem jött meg. A vincellér családja reggel jelentést tett az eltűnésről a ternovai csendőrségnek. Családtagjaik kétségbeesett aggodással várták *Gutu* Dimitriu megérkezését, mert a környékben csak nemrég történt egy rablógyilkosság. A Ternováról Silindiára kocsizók tegnap délután egy borzalmasan megcsontított holttestet találtak az árokba dobva. Jelentést tettek a csendőrségnek, a honnan a csendőrparancsnok több csendőr kíséretében kiszállt a helyszínére. A holttestben azonnal ráismertek az eltűnt vincellérre. A rettenetesen megcsontított ember ruházata össze volt szakadozva. Látszott, hogy élet-halál harc előzhette meg a gyilkosságot. Zsebei ki voltak fordítva, semmiféle írást és pénzt nem találtak bennük. A gyilkosok valószínűleg hátulról támadták meg a hatalmas termetű vincellért és valami hegyes szerszámmal ütést mértek a fejére. *Gutu* Dimitriut nem kábitotta el az ütés, hanem szembefordult támadóival, akik hárman vagy négyen lehettek. A holttest arcán és testén levő zúzódásokból és véraláfutásokból megállapítható, hogy fejszével és botokkal addig ütötték a szerencsétlen embert, amíg az ereje fogytán terült el az országuton. Az árok szélén a feltűrt földből és a letaposott fűből látható, hogy a földön fetregő ember borzalmas elmentállást fejtetett ki támadóival szemben. A nyakán levő véraláfutásokból a fojtogatások nyomai látszottak. Amikor a rablók látták, hogy nem boldogulnak az

tenciával bíró rokonhoz megy, kiknek támogatásával ő maga is hamarosan meglehetősen előnyösen elhelyezkedik. A bánati svábság két vezérférfa: *Blaskovits* bankigazgató és dr. *Muth* Gáspár ügyvéd, a múlt évben személyesen győződtek meg arról, hogy az északamerikai kivándorolt sváboknak ott jó dolguk van. De amál sivárabb a jövőjük a Délamerikába igyekvő s rendszerint a legszegényebb néposztályból kikerült rétegeknek!

Hír szerint Temesvárott még egy sereg hajóstársaság igyekszik új irodát nyitni: a Konstanza Em biricos-cég, a Fabre Line, a Baltic Line, a Holland—America Linie, stb. Temesvárott így nemsokára több lesz a kivándorlási iroda, mint a kávéház. Hogy ez a közremézve üdvös dolog-e, arról alkossa meg magának kiki a véleményét.

életét védő vincellérrel, egy éles szerszámmal, amely valószínűleg egy kiélesített konyhakés vagy zseb-kés lehetett, elvagták *Gutu* Dimitriu nyakát. A vágás oly mély volt, hogy csaknem elválasztotta a szerencsétlen ember fejét a törzsétől. A rablógyilkosok azután kifosztották és elmenekültek.

Az utóbbi időben Silindia és Ternova környékén az országuton nem az első eset ez a rablógyilkosság. Három héttel ezelőtt majdnem hasonló módon gyilkoltak meg és raboltak ki egy földbirtokost az országuton. A csendőrség erélyes nyomozás után letartóztatott három kőbor cigányt, akik a bizonyítékok súlya alatt beismerték, hogy ők gyilkolták meg a földbirtokost. Ternova és Silindia környékét izgalomban tartotta ez a rablógyilkosság és mindenki remegve gondolt arra, hogyha egy hozzátartozójának alkonyatkor vagy éjszaka kellett az országuton végigkocsizni vagy gyalogolni. Több ízben láttak az országuton gyanus, leselkedő alakokat, akik természetesen tettük végrehajtására csak olyan alkalmat használtak fel, amikor az áldozatuk egyedül volt. A környék lakosai ezért nem is mertek egyedül az országuton végigmenni. *Gutu* Dimitriut is figyelmeztették elindítása előtt, hogy lehetőleg társaságban tegye meg az utat. A nyomozás során kiderült, hogy tegnapelőtt alkonyatkor négy gyanus embert láttak az országut mentén húzó-dó árokban ülni. A nyomozó hatóságok valószínűnek tartják, hogy a mostani rablógyilkosságot is kőbor cigányok követték el.

— Elsikkasztott kilencvenhatmillió értékű részvény. Budapestről jelentik: A budapesti rendőrségre ma feljelentés érkezett egy előkelő terménykereskedő ellen, akinek a nevét a rendőrség egyelőre elhallgatja. A feljelentést az *Országos Bank* tette azor a címen, hogy a kereskedő a kospénzért fedezetül adott részvényeket kilencvenhatmillió korona értékben elsikkasztotta.

Mosoiu miniszter Aradon.

(Látogatás az Acsev-vonalon. — Május 23-án megindul az arad-kisjenői vonat. — Még nem oszlik fel az aradi vasutigazgatóság.)

Ma délután négy órakor érkezett Aradra Mosoiu Traján tábornok, közlekedésügyi miniszter. A miniszter két nappal ezelőtt utazott át Aradon és ma Brádról visszajövet kiszállt Aradon. A miniszter előbb a prefekturára, majd a liberális pártkörbe ment. Itt fogadta az aradi sajtó képviselőit, akik részére utjának céljáról, a politikai helyzetről a következő nyilatkozatot adta:

Az Arad-Csanádi vonal.

— Első célja utamnak, — mondotta a miniszter — az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak most átvett vonalainak a megtekintése volt. Ellenőrizni kívántam az új igazgatóság alatt való működését és meglátogattam több nagyobb állomást Szentannától Kisjenőig és Pankotától Brádig. Utam másik célja a kisjenő-salontai új vasúti vonal munkálatainak megvizsgálása volt. A vasutépítési munkálatokat már nagyon előrehaladott állapotban találtam. Jelenleg a Fekete-Körös hídjának a vasalkatrészeit rakják le és hét kilométer hosszú területen a sineket, ahol az alépitmények már teljesen készen vannak. Most szerelik fel a telefon és táviróoszlopokat. Kétüni reményeim vannak, hogy a munkálatok egy hónap alatt befejeződnek. A megnyitás napját már kiűzhetem — ez május huszonharmadikán lesz. Ekkor Aradról különvonat indul az első vonat Arad és Nagyvárad között. Az ünnepélyes megnyitáshoz magam is lejövök Aradra és az arad-nagyvárad vasut megnyitási ünnepségére meghívom a sajtó képviselőit is.

A politikai helyzet.

— Az általános politikai helyzetről a legjobbakat mondhatom. Az ellenzéki agitáció a nép rétegeiben hatálytalanok maradtak. Az alkotmány demokratikus megszerkesztése a legjobb benyomást tette a nép szociális rétegeire és a brádi munkásoktól most egy levelet kaptam, amelyben kijelentik, hogy az alkotmányban garanciát látnak a munkásság érvényesülésére. A kormány személyi változásairól elterjedt hírek nélkülöznek minden alapot. Ugy a kormányban, mint az öt támogató pártok között a legteljesebb egyetértés uralkodik és ha az alkotmány meg szerkesztése előtt talán lett volna értelme a beszédeknek, ma, amikor nagy munkánk befejeződött, minden kombináció indokolatlan.

Új vasutak.

Ami a közlekedésügyi politikát illeti, a kormány nagy buzgalommal dolgozik az államvasutak, a posta, távirda- és a telefonszolgálat tökéletesítésén. A kormány nagyobb hitelt engedélyezett a közlekedésügyi miniszterium részére, amely első sorban a három új vasútvonal részére szolgál, amelyek: Peris—Targu-Jiu, Brasov—Nehoias—Buzau és Ilva-Mica—Dornavatra között vannak épülőben. Másrészt pedig a Vaskóh—Ciuciu (Halmágy-csucs), valamint a brád—dévai újonnan építendő vasutak tervei a közeljövőben elkészülnek és ezek felépítésére is hamarosan sor kerül.

— Az aradi vasutigazgatóság felállítására vonatkozólag kijelentem,

tem, hogy ez még nem befejezett dolog. Amennyiben a jelenlegi igazgatóság így folytatja tovább a munkáját, nemcsak hogy nem helyezzük át, hanem még a timisoarai (temesvári) vasutigazgatóságot is Aradra helyezzük, mert ott nincs megfelelő helyiség. Ez a helyzet mindaddig így tart, amíg Temesvár nem talál maga részére megfelelő helyiséget. A két vasutigazgatóság összekapcsolása alkalmával Aradon vezérfelügyelőséget állítunk fel, amely a bányászati vagonok kérdését is rendezni fogja.

Külföldi összeköttetések.

— A külföldi forgalom teljesebb tétele végett Szatmármegyében Berevénynél nyitjuk meg a vasúti forgalmat, Aradmegyében pedig Pécska és Battonya között léptetünk új vasúti közlekedést életbe.

— A szállítmányok biztosságosabbá tétele végett most folytatott tárgyalásokat több előkelő biztosító intézettel, amelyekkel kötendő szerződés garantálni fogja minden csomag- és áruszállítmány értékét. A biztosító társaságok minden megdezmált, ellopott vagy elveszett csomag értékét azonnal készpénzben kifizetik.

Mosoiu közlekedésügyi miniszter a liberális pártkörből néhány személyi látogatást tett még Aradon és este 11 órakor különvonattal elutazott. A miniszter fogadtatásán Cutuliche herceg és Burgival gróf is jelen voltak Bucurestiből.

Revolveres merénylet az aradi vasúti pályaudvaron.

(A vasúti munkás előre megfontolt tette.)

Annak idején hasábkövek kezesztül foglalkozott az Aradi Közlöny Szeiller Gábornak, a zaradi vasúti asztalosműhely munkásának bűnyüvével, aki a pályaudvaron közvetlen közelről rálőtt haragosára, Tátrai Athanáz asztalos műhelyi munkavezetőre, akit azonban a lövés nem talált. Szeiller Gábert akkor a rendőrség letartóztatta. Megindították a vizsgálatot, melyet Sommer Nándor vizsgálóbíró ma fejezett be és amelyeknek érdekes adatai csak ma kerültek a nyilvánosság elé. Szeiller Gábor kihallgatása folyamán elmondotta, hogy a gyilkossági kísérletet előre megfontolt szándékból követte el, mert Tátrai Athanáz asztalosműhelyi munkavezető állandóan rosszul bánt vele, sőt állásából is elbocsájtotta. Ekkor határozta el magát, hogy véres bosszút áll munkavezetőjén, akire elkeseredésében a vasúti pályaudvaron rálőtt. Az ügyben tíz tanút hallgatott ki a vizsgálóbíró, akik egyöntetűen azt vallották, hogy Tátrai sohasem bánt rosszul munkáival és Szeiller elbocsájtása sem bosszu műve volt, mert vele egyidejűleg negyven asztalos műhelyi munkást bocsájtottak el munkahiány miatt. Az egybehangzó tanuvallomások kétségtelenül helytállóak Szeiller Gábor bűnösségét és ezért a vizsgálóbíró további fogvatartását rendelte el. A befejezett vizsgálat iratai ma kerültek át a királyi ügyészséghez, amelynek indítványtetele

után, a legközelebbi hetekben kerül tárgyalásra Szeiller Gábor bűnyüve a törvényszék büntetőtanácsa előtt.

HIREK.

Új rendszer a tartózkodási engedélyek meghosszabbításánál.

Az idegenek tartózkodási engedélyének meghosszabbításáról ma nagyfontosságú rendelet érkezett a belügyminiszteriumtól az aradi állambiztonsági hivatalhoz. Eddig az volt a szokás, hogy a sziguranca tizenegy napi tartózkodási engedélyt adott az idegeneknek és hogy ha valaki megakarta ezt hosszabbítani, kérvénnyel kellett fordulnia a sziguranca vezérfelügyelőséghez Clujra (Kolozsvárra.) Az aradi állambiztonsági hivatal fel volt jogosítva arra, hogy várakozási engedélyt adjon a kérvényezőknél, amíg a vezérfelügyelőség határozata megérkezett. A belügyminiszter ma érkezett rendelete szerint ezentúl a tartózkodási engedélyek meghosszabbítása iránti kérvényeket azonos szöveggel két példányban kell kiállítani. Az egyik példány az aradi állambiztonsági hivatalnál marad, a másikat pedig Bucurestibe továbbítják. A kérvénynek mind a két példányát az aradi szigurancahoz kell benyújtani, ellentétben a régi rendszerrel, amikor a kérvényeket a felek küldték el a cluji (kolozsvári) vezérfelügyelőséghez. A várakozási idő engedélyezésének joga továbbra is az állambiztonsági hivatal hatáskörébe tartozik. A rendelet a mai napon lépett életbe.

— A prefektus a megyében. Georgescu János, belügyi vezérfelügyelő tegnap Nadlacra (Nagylakra) utazott ki. A községben Mercea főjegyző fogadta a prefektust, aki résztvett az ottani iskolaünnepélyen. A prefektus Kisjenő, Szentanna és Komlós községeket látogatta meg ezután, ahol a községek lakosságaival érintkezett. A prefektust mindenütt nagy lelkesedéssel fogadta a nép.

— Újabb ház az olasz királyi családban. Rómából jelentik: Az Italica távirati ügynökség közli, hogy május tizedikén a második királyleány, Natáliának lesz az eljegyzése a brabanti herceggel.

— Belgium fizet Amerikának. Párisból táviratozzák: Washingtoni jelentés szerint Belgium az Észak-amerikai Egyesült Államok kormányának tudomására hozta, hogy Belgium szövetségesei: Franciaország és Olaszország kezdeményezésének bevarása nélkül is megkezdik amerikai adósságának a kamatait fizetni. Az első kamatrészlet törlesztése hétfőn történik meg.

— A magyar-francia választott bíróság elnöke Budapesten. Párisból táviratozzák: Delabarre, a magyar-francia választott bíróság elnöke szerdán Budapestre utazik.

— A budapesti lakáspanama. Budapestről táviratozzák: A lakás hivatalnál felfedezett panama vizsgálatának során kiderült, hogy több mint 300 azoknak a lakásoknak a száma, amelyeket a lakáshivatali nyomozók és közvetlők hamis adatai nyomán utaltak ki. Ezeket a lakásokat a hivatal elnöke újra szabadnak nyilvánítja és a jogosultaknak fogja kiadni. A panamában való részesség miatt eddig két közvetlőt, két nyomozót és egy segédhivatali főigazgatót tartóztattak le.

— Leszavazták az angol kormányt. Londonból jelentik: Az alsóház mai ülésén a kormány a volt katonák polgári szolgálatban való alkalmaztatásának kérdésében 138 szavazattal 145 ellenében kisebbségben maradt. Még nem bizonyos, hogy ennek a vereségnek lesznek-e politikai következményei.

— Távozó járásbírósi tisztviselő. Az aradi törvényszéken nyert értesülésünk szerint Horga Margit pecicai (pécskai) járásbírósi tisztviselő lemondott állásáról. Lemondását azért nyújtotta be, mert Magyarországra repatriált.

— Nyári szünet az aradi járásbírósi bíróságon. Az aradi járásbírósi bíróságon a nyári szünet június elsején kezdődik és szeptember 25-éig tart. A nyári szünet alatt a járásbírósi bíróság egyes bírái felváltva látják el hivatalukat. A járásbírósi bíróság nyári beosztása szerint dr. Tamasdan Livius vezető-járásbíró július 2-ától augusztus 13-áig, Aknay Andor táblabíró június 1-től július 1-ig, dr. Széll Lajos járásbíró augusztus 27-étől október 7-ig, Eles Simon járásbíró augusztus 17-től szeptember 25-éig, Zih József és Kovács Mihály járásbírók július 2-től augusztus 13-áig vannak szabadságon. Dr. Kálmán Ferenc járásbíró jelenleg betegállományban van, Mandru Miklós járásbíró pedig a pecicai (pécskai) agrár bírósághoz osztották be.

— Házasság. Török Viola és ifj. Opálka János április hó 7-én Budapesten házasságot kötöttek.

— Az adóvallomások benyújtásának utolsó napjai. Még csak három nap választ el az adóvallomások benyújtására kitűzött határidő utolsó napjától. Ma különben tömegesen jelentek meg a felek a két adókerület hivatalában, hogy vallomásaikat benyujtsák. Az öt napos ünnep után nagy volt a forgalom az adóhivatali pénztáraknál is. A vallomások rendezésében való benyújtása érdekében az adókerületeknél nemcsak délután, hanem a délutáni órákban is lehet vallomásokat beadni.

— Kényszeregyezés helyett — csőd. Megírta az Aradi Közlöny, hogy Maar Sándor kefégyáros kényszeregyezési tárgyalásokba bocsájtott hitelezőivel, akikkel tartozásainak 100 százalékos kiegyenlítésével akart megegyezést kötni, melynek kifizetése egy éven belül volna esedékes. A hitelezők háromnegyed része azonban nem volt hajlandó az egyezésbe belemenni és így a tárgyalások meghiusultak. A kényszeregyezési rendelet értelmében a legnagyobb hitelezők ma csődöt kértek Maar Sándor ellen.

— Az indiai pestis-járvány. Londonból jelentik: A Timesnek táviratozzák Bombayből, hogy a legutóbbi héten ismét száznál többen haltak meg pestisben, ami már a járvány csökkenését jelenti.

— A Faegyesület közgyűlése. Az Erdélyrészi Faegyesület aradi körzete ma, csütörtök délelőtt 11 órakor tartja meg rendezési közgyűlést a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében. A közgyűlésen Gróza Péter volt miniszter, a Faegyesület elnöke is részt vesz. Déli egy órakor a Fehér Kereszt szálló nagytermében diszebed lesz az elnök tiszteltére, amelyen az egyesület tagjait vendéglül látja.

— Bőrönd áruk, uti készletek, női ridikülök, sport-árak, futballok, teniszverők és labdák, játékaruk nagy választékban Hegedűs cégnél.

— Az ezredes gyilkosa. Budapest-ről táviratozzák: Riff Sándor a napokban hadgyakorlaton agyonlőtt ezredes ügyében bevezetett vizsgálat során megállapították, hogy egy Bodó nevű a felvidékről származó közkatona lőtt az ezredes csoportjára és tőltérnyel. Bodót letartóztatták, aki kihallgatásakor azt vallotta, hogy nem akarta agyonlőni Riffot, csak meg akarta ijeszteni.

— A paulisi kettős gyilkosság. A szenzációs paulisi kettős gyilkosság ügyében a radnai csendőrség erőlyesen folytatja a nyomozást. Több tanut hallgattak ki, akik a revolverharcnál szemtanúk voltak és ezek egybehangzóan adták elő a véres bűntény lefolyását. Megállapítást nyert, hogy Katona Demeter azzal a revolverrel lőtt Ardelean Traianra, mellyel ez az őcsé, Katona Tódort meggyilkolta. Ardelean Traian még mindig eszméletlenül fekszik a lippai kórházban és ezért kihallgatását még nem lehetett megejteni.

— Angorából elmegy a szovjet-követ. Konstantinápolyból jelentik: Az angorai nemzetgyűlés elfogadta azt a tervezetet, amely tíz évre felosztva, nagyarányú vasúti és kikötő-építésekkel indítana meg. Párisi tényezők szerint, ez a tervezet árt a francia koncessziótulajdonosoknak. A Times jelentése szerint az orosz szovjet-kormány angorai követe és az orosz sajtóiroda személyzetükkel együtt elutaznak Angorából. Római jelentés szerint az orosz szovjet-kormány a lausannei közeléleti békekonzferencia megkezdése előtt azzal a kéréssel fordult az antant-államokhoz, hogy hívják meg a konferenciára a szovjetet is. Olasz körökben úgy tudják, hogy még nincsen megegyezés a kérés elutasítására.

— Kérélem. Özvegy Szabó Elemérné, akit ismeretlen tettesek teljesen kifosztottak, arra kéri a jó embereket, hogy adományait a Pescarilor (Thökölyi Imre) utca 39. szám alatti lakásába juttassák el.

A méregkeverő tanító.

(Élettogyilgani fegyháza itélték) Budapest-ről táviratozzák: A szegedi törvényszék Makóra kiszállított hármias büntetőtanácsa négy napi tárgyalás után ma itélkezett Kövér Lajos makói tanító felett, akit többrendbeli gyilkossággal vádolnak. Kövér Lajos először az apósát, Varga Sándor gazdálkodót mérgezte meg, azután pedig ez első, majd a második feleségét, azért, hogy a vagyonukat megszerezhesse. A tárgyalás során hetvenhét tanut hallgattak ki. A bíróság háromrendbeli gyilkosságért, hamis tanúzásra való felbujtás és csábítás büntetéseért Kövér Lajost élettogyilgani fegyháza, 100.000 korona pénzbüntetésre és 10 évi háztartásvezetésre ítélte. Az ítélet indoklása súlyosbító körülménynek vette Kövér magasabb iskolázottságát, enyhítő körülményként tudta be azt, hogy büntetlen előéletű és két árthatlan gyermeke van, akiknek az anyját ő ölte meg. Az ítélet kihirdetésekor több ezer fnyi tömeg gyűlt össze a városháza előtt, s a csendőrségnek és a rendőrségnek csak nagynehézen sikerült a tömeget széjjeloszlattatni.

Letartóztatták Braunschweig volt elnökét.

(Okmányhamisítással vádolják.)

Berlinből táviratozzák: A braunschweigi rendőrség letartóztattott egy Merges August nevű kommunista szabómunkást, akit a forradalom kitörése után Braunschweig köztársasági elnökévé választottak meg. Merges hosszabb ideig volt a kommunista jellegű köztársaság élén és csak akkor távozott állásából, a mikor helyzete különböző bűncselekmények miatt lehetetlenné vált. Így többek között elulajdonította a braunschweigi herceg lemondólevelét és azt külföldieknek akarta eladni.

Letartóztatását hír szerint azért rendelték el, mert a kommunista vezér több kiutasítási okmányt hamisított. Vele együtt letartóztatták Tasshuer asszonyt, a kommunista nők vezetőjét is, aki Merges elnöksége idején női közoktatásügyi minisztere volt Braunschweignek.

EZ NEM ARADI

Kakaó,

Nagyon izgalmas hírl hoz a Táv íródrót, mondjuk Nyujorkból. Valami amerikai hölgy visszatért len gyvelországi utjából Amerikába. Miss Georgiának hívják a nőt, mel lékfoglalkozása misszionárius. — Aszongya a Georgia egy újságírónak, hogy aszongya:

— Észrevettem, hogy egy lengyel faluban frissen festett házakon nem szárad meg a festék. Meg tudtam, hogy a faluba Amerikából kakaót és párolt tejet szállítottak, szeretetadománynak. A lengyelek azt hitték, hogy a kakaó: fésék és lelkiismeretesen bemázolták vele a házaikat.

Na, Sienkiewicz Henrik, a nagy lengyel regényíró, külön mekköszönötte ezt a reklámot Amerikának. Sienkiewiczesen hangzik, de lehet, hogy arrafelé, a legsötétebb Európában, tényleg kakaóval kenik a házakat. Nyilván vakolatot kávéznak és málttert teáznak ezek a vad lengyelek. Van így néha az ember a táviródróttal, hogy nem tudja, mi lesz a vége. Kakaó.

Ha ez a miss Georgia nevű amerikai stülű nőszemély Aradra jönne, egész mást láthatna. Itt ugyan is egyáltalán nem kenik a házakat, Még vakolatot sem, nemhogy kakaóval. Nincs olyan szeretetadomány, amivel Aradon házakat csinosítanak. Itt olyan csinosak a házak, hogy a kakaó se hasonlít nekik. Nálunk inkább megisszák a kakaót.

Ha nem tudnám, hogy miss Georgia egy komoly miss, akkor egy hajójegyet küldenék Nyujorkba, jönne el megegyeszer Európába és nézné meg magának megegyeszer azt a lengyel falut.

Lehet, hogy azóta a lengyelek rájöttek a kakaó ízére és leszappanozták a házaikat! (f.)

— Aranyernél, májduzzadásnál és derékfájásnál a FERENC JÓZSEF keserűviz használata sok esetben gyógyulást és mindig kellemes megkönnyebbülést szerez.

Major Henrik — Newyorkban.

Major Henrikről, a tüneményes karriért befutott magyar rajzoló-művészről már régóta nem hallottunk. London, Páris, Hága és Berlin — ezek azok a nagyvárosok, ahol a mi mindnyájunk dédelgetett Sicuja az utóbbi év alatt megfordult. Mikor Pozsonyban élő öccse úgy vagy másfél év előtt nő gatta, hogy menjen a külföldre nevet szerezni magának, dehogya is gondolta még akkor, hogy ilyen rövid idő elmultával annyit fejlődjön. Ma Amerikában kötött ki Sicu és egész bizonyos, hogy az amerikai világlapok versengeni fognak a leszerződtesében. Már is ezer dollár heti fizetést ajánlott fel neki az egyik újságtröszt fejedelem.

Major Henrik akkor lett „becsérkezett” művész, amikor a londoni világlap a „Graphic” rajzolójává szerződtesette. A genuat konferenciára induló Lloyd Georget lerajzolta és a Graphic ezt a jelenetet első oldalán közölte. Mikor a lap megérkezett Budapestre és az Otthon körben kitergették az asztalra, az újságírók között olyan hihetetlen lelkesedés vett erőt, amit még aligha láttak az Otthon öreg falai: Ezt szemtanúk beszélték el.

Londonból Hágába tette át a tar tózkodási helyét, ahol egy milliomos maecenás kastélyában lakott. Kiállítást rendezett a képeiből, amelyek hihetetlen magas áron — jó hollandi forintokért — keltek el. Vilma hollandi királynő maga is megtekintette a kiállítást és udvar mestere utján vásárolt a képekből a holland Képzőművészeti Múzeum részére.

Londoni és hollandiai sikerei után Major Henrik hazatért Budapestre az édesanyja meglátogatására. Már ekkor ostromolták Berlinből a képes lapok kiadóit, hogy a német fővárost se hagyja ki utjából. Busás jövedelmet ígértek neki, de Majort akkor nem igen vonzotta a gyenge valuta, kiment Berlinbe, de ott csak magának dolgozott. Berlin után Páris következett, ahonnan egészen fellidülve, felfrissülve, új életkedvvel vágott neki az amerikai utnak. Hans Hetz Eversnek egy amerikai barátja összehozta egy amerikai újságtröszt fejedelmével, aki eurónai utján sokat hallott a híres „Mecser”-ről. (Major nevét így ejtik ki az angolok.) Megígérte, hogy lapjaihoz — csekély 500 újságnak boldog tulajdonosa — leszerződtesíti heti ezer dollár fizetéssel. Majort azonban figyelmeztették, hogy hosszú időre ne szerződjenek, mert ha már külön lesz, az amerikai lapok egymásra fognak hitalni a szerződtesésében. Ezért Major nem is kötötte le magát. Az újságfejedelem hazautazott Newyorkba, ahonnan kábel távirat érkezett: Major barátja címére:

— Medzser jöjjön azonnal.

Most már nem habozott tovább Sicu. Franciaországban két héttel ezelőtt hajóra szállt zsebében egy csehszlovák passzussal,

féláru elsőosztályu hajójeggyel és átvitorlázott az újvilágba uti sikereinek színhelyére.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. Április 11.) Francia frank 14, svájci frank 40, dollár 215, dinár 1.90, szokol 6.20, márka 0.0115, lira 10.—, angol font 990, magyar korona 0.0435, osztrák korona 0.0030. — Kifizetéssek: Budapest belföldi 25, külföldi 19, Bécs 3.30, Berlin 0.0105, Prága 6.40, London 1000, Milano 10.50, Zürich 39.50, Newyork 215, Belgrád 2.05, Páris 14.10.

Bucurestii tőzsdézárlat. (Április 11.) Devizák: Páris 13.90, Berlin 0.0104, London 990, Newyork 212, Milano 10.45, Zürich 39.25, Bécs 0.0031, Prága 6.45, Budapest 0.0575. — Valuták: Napoleon 800, márka 0.0120, léva 1.43, török lira 1.32, font sterling 990, francia frank 14, svájci frank 41, lira 990, drachma 265, dinár 2.05, dollár 210, lengyel márka 53, osztrák korona 0.003150, magyar korona 0.0450, csehi Korona 6.

Zürichi nvítás. (Április 11.) Berlin 0.025950, Amsterdam 214.50, Newyork 548, London 2550, Páris 36.15, Milano 27.20, Prága 16.3250, Budapest 0.120, Belgrád 5.45, Varsó 0.0150, Bécs 0.007650.

Zürichi zárlat. (Április 11.) Berlin 0.0260, Amsterdam 214.30, Newyork 547.50, London 2550, Páris 36.50, Milano 27.22, Prága 16.3250, Budapest 0.120, Belgrád 5.47.50, Varsó 0.0150, Bécs 0.007650, lebélyezett 0.0077.

Budapesti Devizaköznyont jegyzése. (Április 11.) Amsterdam 1747—1807, London 20785—21385, Milano 222—232, Páris 298—308, Newyork 4465—4615, ieu 22—24, angol font 20810—21410, dollár 4485—4535, francia frank 303—313, lira 227—237, szokol 137—139

Mozi.

• Madame Recamier csütörtökön utoljára látható az Apolló-színházban. A nagykonceptiójú film, amely eddigi minden előadásán nagy sikert aratott, a Napoleon-korszak egyik legragvógóbb történelmi eseményét örökíti meg. Recamier asszonynak és Talmának szinte végzetesen nagy rajongoló szerelm.

• Harry Piel az Urániában. Az eltűnt ház című fantasztikus történet nagy sikert aratott az Uránia eddigi előadásában. Izgalmas, fantasztikus jelenetek egymást kergetik ebben a filmben, amely elejétől végig minden egyes momentumában csodálatos módon leköti a néző idegét és figyelmét. Pompázatos trükkök egész sorozata szerepel ebben a filmben, amelyben Harry Piel, aki a lures Unus maszkját öltötte fel. Az eltűnt ház még csak csütörtökön kerül színre az Urániában.

• Harry Piel az Urániában. Az eltűnt ház című fantasztikus történet nagy sikert aratott az Uránia eddigi előadásában. Izgalmas, fantasztikus jelenetek egymást kergetik ebben a filmben, amely elejétől végig minden egyes momentumában csodálatos módon leköti a néző idegét és figyelmét. Pompázatos trükkök egész sorozata szerepel ebben a filmben, amelyben Harry Piel, aki a lures Unus maszkját öltötte fel. Az eltűnt ház még csak csütörtökön kerül színre az Urániában.

TUNGSRAM A legjobb villanykörte! Mindenütt kapható!

Madame Recamier ma csütörtökön utóljára az Apolloban Eltűnt ház. Harry Piel a főszerepben. Ma csütörtökön utóljára az Urániában

A bajadér.

(Impressziók az aradi főpróbáról.
Szereplők a szerepekről.)

Délelőtt féltizenkettő. Diszletezik a ma esti *Bajadér* második felvonását. Lent, a zenekarban, Csányi Mátyás pianót dirigál. Kálmán Imre még mindig meglepő, friss, színes, bugygyanó melódiai együnlének, mint egy csodafrás. *Jakabffy Dezső*, a rendező, a nézőtérrel utasítja a diszletezőket. A ma esti premiéren különösen érdekes lesz, hogy az első és második felvonás diszletei szövetből és selyemből készültek. Az egyik, — az első felvonásé — sárga selyem. A másodikban törökös mintájú szövet a háttér. Nincs időnk végignézni a délután háromig tartó főpróbát, egy-két jelenetet várunk meg és gyorsan körülményeljünk a főszereplőket. A legérdekesebben *Horváth Mici*, a *Bajadér* beszél:

— Tegnap rekedt voltam egész nap. A legnagyobb áldozatot hoztam ezért a szerepért, amit — asz szony csak hozhat: — tegnapról maig egy szót sem beszéltem. Mára tisztá lett a hangom. Érdekes ebben az operetben, hogy egészben véve négy jelenetem van, de folyton rólam beszélnek. A négy jelenet persze négy ruhát jelent...

— Szabad a ruhákról? ...
— Fekete bársony, ezüst lavéval diszítve. Aztán türkisz-zöld tüll, zöld tollal, narancsvörös és ezüstbrokát köpeny. Aztán: fehér, strasszos *Bajadér* ruha. Aztán: arany-sárga selyemruha, aranykalap! Ennyi!

Biztos, hogy *Horváth Mici* toa lettjei megelőzik a divatrevüt. *Balogh Böske* ezt mondja:

— Kérlek, engem Budapesten *Kartousch*-nak neveztek, kis *Kartouschnak*. Hát én látiam a *Kartouscht* Bécsben ebben a szubrettszerepben, egyszerűen megint lekopirozom. Mondanom se kell, hogy átszűrve habbal az egyéniségem megejtő és elragadó varázsán keresztül! Lesz három nagyszerű táncom. *Selmeczyvel* groteszk slámmyt járok, *Sebestyén*nel egy dsigg-duettet és egy koresolyatáncot. Mit akarnak még? ...

Galetta Ferenc, a misztikus indiai herceg, keleti titokzatosságba burkolódik és ezt mondja:

— *Sebestyén* bővebbet mond majd a szerepéről.

Sebestyén Jenő viszont kijelenti:

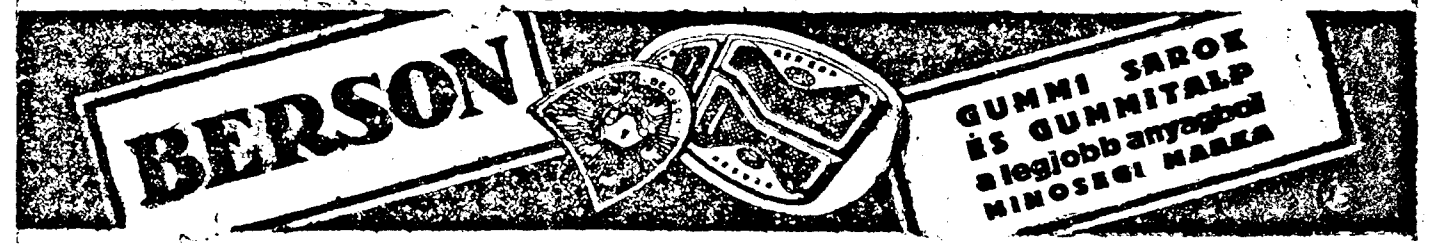
— *Galetta* tudja csak, hogy milyen nagyszerű leszek.

Selmeczy Mihály a férfi szerepét alakítja. Így nyilatkozik:

— Mióta elhizom, mindig férjeket játszom. Növekvő és tekintélyes pocakom azonban nem akadályozhat meg abban, hogy táncoljak!

A főpróba csengettyűje szól, a második felvonást *Balogh Böske* kezdi a baba-duettel. A bediszletezett diván mögül kiugrik a kis *Bizza Laci*, a *Bizza* sugó fia. Ő játsza ebben a táncjelenetben a babát. 17 éves és kész táncoskomikus. Egész biztos, hogy nagy színész lesz. Ma este fel fogják fedezni a *Bajadér*ben. Az új diszleteken, a kedves és elegáns *Baja-*

13741

Radio Hirdetési Iroda 2887/a. sz.

déren és *Selmeczy* pocakján kívül emek és örülni lehet. (f. t.)

Irodalom, művészet

Négyesfogat.

(Kardos Andor új darabja Aradon.)

Kardos Andornak, az „*Eva és a férfiak*” és a „*Babavásár*” című darabok kitűnő szerzőjének új darabjáról beszélnek ma az aradi színházi élet beavatottjai. A fölötté talentumos és értékes szinpadri író és rendező új darabot írt, aminek „*Négyesfogat*” a címe és ami ennek a hónapnak közepén szinre is kerül Aradon.

Ennek a premiérnek nemcsak az ad különös jelentőséget, hogy *Kardos* írta, hanem az is, hogy a szerző maga fogja rendezni. A próbák szorgalmasan folynak már és minden garancia meg van arra, hogy az idei szezon kiemelkedő vigjátéki estje lesz a *Négyesfogat*. Az új vigjáték témája: a férjfogás. Egy fiatal leányról van benne szó, aki úgy változtatja az egyéniségét, mint a kameleon a színét. Szeszélyes, szüzes, utri, előkelő, parlagi, vagy modern: ahogy a férjfogás feltételei megszabják. Persze *Kardos*, a rendező, aki egészen különös ismerője a szinpadnak, erősen segíti *Kardost*, az író, aki viszont ötletekben és dialógusban mindig elsőrendűt adott. A háromfelvonásos vigjátékhoz színes, frappáns új diszletek készülnek, például a balatonparti nyaraló, ahol az első felvonás játszik, mindenképpen meglepetés lesz. A szereposztás elsőrendű. *Darvas Ernő*, *Jávor Alfréd* és *Selmeczy Mihály* játszák a férfi főszerepeket és *Kálmán Sári* és *Vannay Lonci* a nőszerepeket alakítják. Az új darabot, amit Aradon játszanak először magyar szinpadon, nagy érdeklődés előzi meg.

• *Zongorahangverseny*. Szántó Erzs, a prágai konzervatórium volt tanítványa, aki *Sibianu* mesternél végezte tanulmányait és több városban már nagy sikerrel közreműködött, folyó hó 14-én este 9 órakor a Kulturpalota nagytermében zongora hangversenyt rendez. Jegyek előre válthatók *Bloch* könyvkereskedésében, *Octogon* dolánytőzsdében (róm. kath. templommal szemben), *Meisl* és *Adler* üzletében, valamint este a pénztárnál.

• A *Bajadér* aradi bemutatója egyik leglázásabb estje volt a városi színháznak. Az aradi színház nagyszerű szereposztásban hozza ki a darabot, a címszerepét *Horváth Mici*, a radza szerepét *Galetta Ferenc* alakítja. A közönség érdeklődése olyan nagy, hogy a városi színház a jövő hét csaknem minden estéjén szinrehozza a *Bajadér*t, melyben *Balogh Böske* és *Sebestyén Jenő* szebbnél-szebb táncszámokat mutatnak be.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

*Messner Ferenc*nek Str. *Metianu* No 14. szám alatti üzletét egyik ügyfelem átvenni óhajtván, eladó netáni üzleti hitelezőit követelésüknek három napon belül irodámban leendő bejelentésére azal hívom fel, hogy későbbi bejelentéseket nem vesz figyelembe ügyfelem. 2006

Arad, 1923. április 11.

Dr. *Szalai Vilmos* ügyvéd.

Bulev. *Regele Ferdinand* No. 12.

FRISS HAL

csütörtök reggeltől kapható 1999

Luttwák József cégnél

Ugyanott burgonya jutányosan.

Szőlőpótláshoz alkalmas
Duszyókerü Szőlőoltvány

és
Gyökerees *Riparia Portalis*

kapható 18829

WINKLER JÓZSEF oltványtermelőnél

Arad, Str. *Consistoriului* (Batthyányi-u) 11

A szab. lugoji hornyóit

cserép

wagontételekben azonnali szállításra kapható 1893

Stefán Henrik,

Bulev. *Carol* (Erzsébet-körut) 2.

Radio Hirdetési Iroda 2417. szám.

Magánjáró

eredeti *HOFHERR* és *SCHRANTZ* gyártmány, alig használt, gyárilag kijavítva, jutányos áron

eladó.

„*ECONOMIA*”

Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaságnál,

Oradea-Mare.

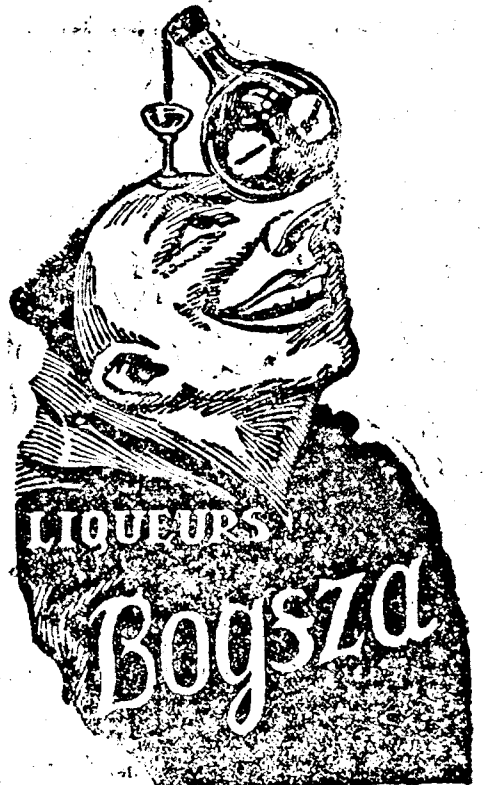
Táviratcím: *COLONIALE*.

Telefon: 8-58 és 14-56.

A szerkesztésért: *KAROLY JÓZSEF*

felel.

Cenzurat: *IOAN NICHIN*.

Radio Hirdetési iroda 3348 sz.

Football, tennis és minden más sportág összes felszerelési cikkei

óriási választékban és legolcsóbb nagybani árak mellett szereshető be „*HELLAS*” Sportfajlesztő és Aruforgalmi R. T.-nél, 1502

Oradea-Mare (Nagyvárad) Str. *Avram Iancu* 14. Telefon 960.

Sürgöncím: „*SPORTHELLAS*”

Videki megbízásokat a leggyorsabban intéz el

Adolf Lusztbáder

Ingatlanforgalmi iroda 244

Arad, Str. *Desseanu* (Révay-u.) 2.

Elfogadok megbízásokat házak, szőlők és birtokok eladására.

Előjegyzésben több kisebb-nagyobb bér és magánház.

Ismeri Ön már a

DIANA

sósorszesz

grandiozus hatását?

Minden egészséges és minden beteg igazolhatja, hogy az elképzelhető legjobb siker

csak 19271

Diana sósorszesz

használatával érhető el

Brilliansárut, gyöngyöt, platinát, arany és ezüst árukat és hamis fogsorokat magas áron vesznek: Kun ékszerész, Arad.

Apró hirdetések.

Levelzés.

„ALLANDÓ BARÁTSÁG” jellegre levél ment a kiadóba. 1995

Alkalmazás.

KISZOLGALÓ LEANY a papírszakmából felvétetik. Cim a kiadóban. 1894

PERFEKT KÖNYVELŐ, román, magyar, német gépiró magas fizetéssel felvétetik. Cim a kiadóban. 1895

GÉPRONÓT román, magyar, német nyelvtudással, magyar gyorsírással azonnali belépésre keres aradi iparvállalat. Cim Wallinger hirdetőjében. 13228

MINDENES FÜZÖNÖNK ajánkozzon kis gyermekemmel vidékre. Cim a kiadóban. 1993

HÁZVEZETŐNÖNEK mennék kis gyermekemmel magányos urhoz, vagy urnőhöz. Cim a kiadóban. 1992

GYAKORNOKOT keres Kerpel könyvkereskedése. — Ugyanott ügyes kiaszszony felvétetik a kölcsönkönyvtárban. 1994

ADÓVÁLLOMÁSOK kiállítását és beadását felelősség mellett vállalja volt pénzügyi tisztviselő. Str. Gozsdú (Szent István-utca) 4. ajtó 2. 1982

MOSNI VASALNI házakhoz ajánkozzon Str. Ioan Calvin 32. Faragóné. 1997

ÜGYES kifutó leány azonnalra kerestetik. Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 14. 13832

SZOBAASSZONYNAK ajánkozik óvadekkes intelligens nő. Cime Wallinger hirdetőjében. 13228

KÖNYVELÉST otthonra vállalok. Cim: Wallinger hirdetőjében. 13229

NÉMET nevelőnő állást keres bármely vidéki urcsalánál. Hibával született gyermekek ápolásához nagyon ért. Megkereseket „Szorgalmas” címen Wallinger hirdetője továbbit. 13229

TANULÓLEÁNYOK felvétetnek Tóth Mária női divattermben Str. Gozsdú (Szent István-utca) 9. 13228

MINDENES SZAKAUSNŐ felvétetik. Cim Kertész és Havas, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 8. 2003

HÁZFELÜGYELŐI állást keresek. Esetleg egyebben is segédkezem. Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 20., házfelügyelőnél. 2005

Vétel és eladás.

ÁGY elé való perzsa utánzat futószőnyeg, ágy és asztalnemű, különböző dísz tárgyak eladó. Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-u. 23.) I. em. jobb. 1000

ÚJ GYERMEKKOCSIK kaphatók. — Ugyanott gyermekkoszik mindennemű javítását, gumizását, fedélkészítését stb. Intányosan vállalom. Str. Bolintineadu (Arany János-utca) 1. Fűrészgyár mögött. 1996

KÉT CSÉPLŐGARNITURA, egy 8 HP. gőzmagánjáró, jó állapotban, Hoither és Securantz rendszerű, egy másik 6 HP. gőzmagánjáró, jó állapotban Clayton és Schuttleworth-rendszerű eladó. Sirb Isal, Archis (Arkis) Bocsig-Beliu (Bokszeg-Bél) pályaudvar. 2000

VESZÉK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár. Telefon 385. 13629

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, Japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászönyveket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Ellz-palota.) 11895

URISZOBA vadonatúj, elegáns, angol klub bőrgarnitúrával eladó. „Salon Artistique” (Fischer Ellz-palota.) 13576

FFKETE rövid keresztúros zongora eladó. Piata Sft. Sava (Kelemen-tér) 6. ajtó 7. Ródszint. 13020

GYÖNYÖRŰ perzsa szőnyeg 2x1,25 méter eladó, Uranus-iroda főpostával szemben. 13020

MIELŐTT BARMIT venne, vagy eladna, forduljon a „Megbizás” vállalat Str. Horis (Széchenyi-utca) 2. Irodájához, nagy választék mindenféle ingatlan és ingóságból, vétel és eladásra mindent eljegyztünk. 13738

BURGONYA legelső rendű jutányosan kapható, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 9., pincében, Grosz Jenőnél. 1688

SZABO VÁRROGÉPEKET megvételre keresek. Kézileányok felvétetnek. Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 42. II. 10. 1985

TEXTIL üzlethez állványokat és pultokat keresek. Cim Kelet hírlapiroda. 13097

VESZÉK ma forgalomban levő, használt román bélyegeket szortirozottan a névérték 7½—15 százalékáért. Fischer bélyegkereskedő Arad, Str. Episcopul Radu (Magyar-utca) 17. 1984

HAJAT veszek. Fischer, modern hajmunka vállalata Str. Mărăsesti (Kossuth utca) 58. 1702

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 12573

SZÖVETEK, mosók, vásznak, női kalapok olosón, Posoh divatüzletben Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) kaphatók. 1900

SVEICZI HIMZÉSEK és betétek fehérneműre nagy választékban érkeztek. Varrónőknek 10% engedmény. Hoimann Sándor csipkeáruház Arad. 1938

RONGYOT megvételre keresünk. Cim a kiadóban. 1000

Ingatlan.

SIBISBEN (Borosbesben) 193. számú ház 4 utcai szobával, több melléképülettel, nagy udvarral, azonnal elfoglalható lakással, sürgősen eladó. Érdeklődni Utvinis (Ötvenes) állomásnál. 1952

CSINOS magánház lakással, villanyvilágítással, parkirozott udvarral olosón eladó. Str. Gelu (Almos-utca) 8. sz (7. sz.) a fűtőház mellett. 2004

STR. MINERVEI (Ilona-utcában) magánház 3 szobás lakással, kerttel 130 ezer leiert eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13020

MEGVÉTELRE keresek belvárosban földszintes magánházat 4—5 szobás modern lakással és kerttel. Dr. Keresztes ügyvédi irodája Strada Moria (Széchenyi-utca) 4—8. 13097

Sport egyesületek és kereskedők **TENNISZ** és mindennemű sportfelszerelés legnagyobb választékban és a legolcsóbb árak mellett csakis a **HELLAS Sportfejlesztő és Áruforgalmi R-T.** Oradeawara, Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 14. vásárolhatja be. — Nagyban árak. Telefon 960. Sürgőnyel: Sporthellia. 1442 és Radio 2995

Figyelem!

Gartner Samu és Póka

villany-, vízvezeték- és csatornázási berendezők

Strada Bratianu (Weitzer János-utca) 2. szám. (Minorita-palota.)

Vállalják minden, e szakba vágó munkák átalakítását, javítását, készítését pontos kivitelben, jutányos árért. — Gáz fürdőkályhák fafűtésre szakszerűen átalakíthatnak. — Tervek és költségvetésekkel készséggel szolgálunk. 13227

Dumitriu Anastasiu cégnél

Aradon, Bulevardul Regele Ferdinand 1/a)

Allandóan kapható:

„Destrée” jegyü Belga ultramarin és kékítő

Belga kávépótlék

Franck kávé. 13086

Bor- és szőlőgazdasági gépek, géprészek és anyagok. ::

Uzletek.

STR. BRATIANU (WEITZER-UTCABAN) NAGY ÜZLETHELYISÉG BERENDEZÉSSEL, PORTALEVAL, ÖT KIRAKATTAL ELADO. URANUS IRODA, FŐPOSTAVAL SZEMBEN. 13020

Oktatás.

MAGANTANULÓKAT, iskolai tanulókat vizsgára előkészítik, franciául tanítok. Str. Calvin 8. emelet. 13228

Ellátás.

INTELLIGENS tisztviselő, vagy tanító nagyon olcsó teljes ellátást nyerhet. Cim Wallinger hirdetőjében. 13228

KÉT fiatalember teljes ellátást kaphat. Cim Wallinger hirdetőjében. 13228

Különfélék.

EZERJÓFÓ gyomorelixir, pártatlan hatású szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuvtottság, emésztési zavaroknál, Dr. Földes gyógy szertár Aradon. 10831

CSOMAGOLÓ LEÁNYOK felvétetnek. — Vesszünk sáborbeszes és kölni vizet, üvegeket. „Grácia” kozmetikai laboratórium román templom udvarán. 2002

Jó javadalmazással egy bognár és egy kertész kerestetik.

Regiunea 1. Viticole Ceala.

Keresek

azonnali belépésre teljesen szakképzett **csemege és fűszerkereskedő segédek**, kik a kirakatrendezésben is kellő jártassággal bírnak. 1985

Babosányi, Timişoara Temesvár

„FEMINA”

gyógyhaskötő

orvosilag ajánlva, törvényileg védve. Egyedüli készítője:

Horváthné

Piata Catedrala (Thököly-tér) 6. szám. Ezenkívül készítek és átalakítok modern csipőfűzőket. 1990

Regatul Romania. Judcatoria de ocol Siria.

No. G. 869/1923.

PUBLICATIE DE LICITATIE.

Subsemnatul esmis prin aceasta publica ca ou deciziunea Tribunalului Arad sub Nr. 729/1923 in favoarea lui Nandor Sommer loc. in Arad repr. prin Dr. Ladislau Böszörményi adv. in Santana, pentru suma de 11.400 Lei si accesorii sau sechestrat urmatoarele obiecte: 165 litre comina, 22,684 litre de vin si tot atatea vase, 1 pompa de vin in pret. de 104,072 Lei, cari se vor vinde la licitatie publica in ziua de 12 Aprilie 1923. oare 3 dupa masa in oomuna Galsa la fata locului in pá-lincarie. 2001

Siria la 31. Martie 1923.

Iosif Csáky,

esmis judecatoresc.

Utlevale re vizumot 55 Leiért leggyorsabban a **KELET-hírlapiroda** szerez, Str. Alexandri Salacz-u. 1